

ХЕМИЈА НА ИНТЕРНЕТУ

АЛЕКСАНДАР ДЕКАНСКИ, ВЛАДИМИР ПАНИЋ, ИХТМ – Центар за електрохемију, Београд
и ДРАГАНА ДЕКАНСКИ, Галеника А.Д. - Институт, Земун
E-mail: dekanski@elab.tmf.bg.ac.yu, panic@elab.tmf.bg.ac.yu, dekanski@sezampro.yu

ПРЕТРАЖИВАЊЕ ЛИТЕРАТУРЕ III

DEKKER.COM (WWW.DEKKER.COM)

DEKKER.COM је дигитални издавач, а садржај сајта је интелектуална својина издавача *Marcel Dekker, Inc.* и како се на самом сајту наводи, његова мисија је да сакупља, публикује и дистрибуира информације од значаја за светску научну, техничку и медицинску заједницу.

Као што је то случај код свих сличних сервиса, да би могле да се користе све његове могућности неопходно је регистровати се. То се чини путем обраца до кога се долази путем пречице која се налази у горњем десном углу сваке странице - **Login/Register**. Преко исте пречице, као што јој и само име каже, регистровани корисник се при свакој посети сајту мора пријавити (login). Регистровани корисник има следеће могућности:

- бесплатни приступ садржајима публикација, а за часописе и абстрактима,
- директне куповине публикација (*Purchase content online*),
- коришћења и подешавања опције *My Workspace* (о детаљима ове опције нешто више у даљем тексту),
- брзи приступ до претплаћених публикација и других садржаја,
- обавештавања електронском поштом о новим производима и специјалним понудама издавача (необавезна опција, која се дефинише у поступку пријаве).

На основној страни сајта налази се опција за најједноставније претраживање целог сајта **Keyword Search**, уз могућности напредног претраживања (посебна пречица **Advanced Search**), као и опције за претраживање по областима - **Search by Category** (међу којима су и хемија, заштита животне средине, фармација и фармакологија, медицина, технологија хране и друго). На страници постоји и пречица ка претраживању књига, као и пречице ка листи свих часописа и енциклопедијских издања (по абecedном реду).

Опције **Advanced Search** и **Search by Category** уствари воде на исту страницу, при чему је на њој у другом случају већ изабран један од критеријума претраживања (област). Остали критеријуми по којима се претраживање може дефинисати су:

- кључне речи
- наслов/поднаслов
- аутор/уредник
- ИСБН/ИССН
- DOI

а могу се изабрати једна или више опција. Поред тога могуће је дефинисати и два ограничења:

- временско - претраживање између два датума и
- по врсти публикације а опције су: часописи, књиге, енциклопедије, приручници и уџбеници, при чему је могуће изабрати једну, више или свих пет категорија. Посебна опција омогућава да се из задатог изузму чланци у часописима и одреднице из енциклопедија.

Претраживање се може сузити и према областима и њиховим подобластима, при чему је за њих могуће дефинисати и теме (*topics*) у оквиру којих да се претраживање изврши.

На крају, може се подесити и начин на који ће бити излистани резултати претраге: по релевантности у односу на дефинисан захтев, по наслову публикације, по датуму публиковања, или по броју приступа (*access*). Доступна је и опција избора броја приказа по страници (10, 25 или 50).

На истој страници могућ је и директан приступ серијама публикација из разних области, које је такође могуће укључити у критеријуме претраге. При коришћењу ове опције треба бити обазрив, јер уколико се изабере серија, она се не може искључити из критеријума, већ само заменити са неком другом, осим уз помоћ опције **clear settings** на дну странице, која ће избрисати све постављене критеријуме захтева.

Када се захтев дефинише претрага се активира кликом на дугме **submit**, а као резултат претраге формира се листа са насловима чланака, именима аутора, називом публикације, где је чланак објављен и другим релевантним подацима. За сваки чланак постоји линк ка публикацији у којој је штампан, ка детаљима о чланку, укључујући и абстракт, ка страници где га можете директно купити, као и опција да се подаци о чланку сачувају у **My Workspace**.

Резултат претраге се може пресортирати према већ наведеним критеријумима: по времену, наслову, релевантности у односу на дефинисан захтев и сл.

Занимљива и неуобичајена могућност је да се у времену од два минута (подељено на више страница према поднасловима) може погледати и целокупни садржај чланка (**2 Minute Preview**), потпуно бесплатно. Уколико се има брз приступ Интернету и брзо уочи шта је у чланку најбитније, брзим отварањем више прозора са појединим страницама може се трајно сачувати чак и целокупни текст чланка: Када се кликне на наведени линк (**2 Minute Preview**), након што се потврди да се прихватају услови за ко-

ришћење ове могућности (**MARCEL DEKKER, INC. WEBSITE USER AGREEMENT**), отвара се прозор подељен на два дела. Десни садржи прву страницу чланка (абстракт), а леви списак наслова и поднаслова у чланку. То су уствари линкови ка одговарајућим страницама чланка. Отварањем тих страница, али не директно (кликом се отвара тражена страница у десном делу екрана), већ помоћу опције **Open in New Window** Интернет програма (**Browser-a**) (Наведена је опција за **MS Explorer** - добија се кликом десног тастера миша на линк, али је слично и за друге програме) отварају се нови прозори за сваку страницу чланка. Након истека два минута, страница са линковима се затвара и прелази се на основну страницу чланка, али новоотворени прозори остају отворени и доступни за читање, копирање и штампање све док их корисник сам не затвори.

На страницама појединих публикација налазе се све основне информације о њима. За часописе то су садржај, упутство за ауторе, податак о индексирању (**Indexed/Abstracted In**), име и адреса уредника, начин и цена претплате и сл.

На крају нешто више о већ споменутом сервису **My Workspace** коме се може приступити преко пречице на врху сваке странице сајта. На овом месту је могуће брзо и лако погледати све што је изабрано током посета сајту: прегледати сачувани резултати свих претрага које су икада извршене (све док их сам корисник не избрише), прегледати шта је све преузето са сајта (**downloads**) или на шта је све корисник претплаћен. Поред тога могуће је и променити све податке који су наведени при регистрацији, као што су адреса, електронска адреса за слање информација и сл. На истом месту се дефинишу и кодови за приступ (**Access Code**) електронским издањима публикација, било индивидуалних или оних за институције. Постоји детаљан опис шта су ови кодови и како се дефинишу.

За лакше сналажење на сајту и јаснији приказ могућности од помоћи су странице са сервисима за ауторе (**Author Resource Center**) и купце (**Customer Service**), а линкови ка тим страницама налазе се при дну односно на врху сваке странице.

IAPC "НАУКА/INTERPERIODICA"
HTTP://WWW.MAIK.RSSI.RU

Международная академическая издательская компания (МАИК) "Наука/Интер-периодика" или **International Academic Publishing Company (IAPC) "Наука/Interperiodica"**, је 1992 године основана од стране Руске академије наука и компаније **"Плеядес Публишинг, Инк."** (**Pleiades Publishing, Inc.**) са основним циљем да се објављују енглески преводи руских научних часописа. Данас компанија штампа енглеске верзије преко 100 руских часописа из свих области науке.

На основној страни сајта **www.maiк.rssi.ru**, који је двојезични - руски и енглески, налазе се поред линкова ка основним информацијама о компанији и изабраним новостима из области науке (**news line**) и линкови са именима: **journals pages, online journals, books E-shop** и **author support**. О садржајима до којих сваки од ових линкова води укратко:

Journal pages води ка страници где је могуће излистати све часописе по абecedном реду или по областима (између осталих и хемија). Када се пронађе жељени, кликом на његово име долази се до основне странице часописа. За сваки часопис је могуће сем основних информација, видети и садржаје и абстракте (опција **online journal**, а затим опција **List of contents**), добити информације о начину претплате (опција **subscription**), или се одмах претплатити електронским путем (опција **order now**, која подразумева плаћање кредитном картицом). Наравно доступно је и упутство ауторима који желе да поднесу рад за штампање у часопису (опција **guidelines**). За скоро све часописе постоји и могућност претплате на **online** верзију, али се она остварује преко издавачке куће **Kluwer**, о којој је било речи у прошлом броју Хемијског прегледа. Линк ка таквој могућности постоји на страници до које води горе поменута опција **online journal**.

Online journals води ка страници где је могуће директно изабрати часопис и/или годину и/или волумен и/или број изабраног часописа и приступити његовом садржају и абстракту појединих чланака. На страници постоји и директан приступ опцији **online subscription**, јаднак поменутој опцији **order now**, а посетиоцу се нуди могућност и да се пријави на листу за слање садржаја изабраних часописа путем електронске поште. Поред тога са ове странице се може послати захтев за добијање пуног текста (само једног) чланка у ***.pdf** формату, из било ког часописа (опција **bonus article**). За 14 часописа из области физике овај сајт даје пуне **online** верзије, и до њих се може доћи помоћу опције **full online versions**. Са ове странице се може приступити и целокупном ценовнику издања компаније за текућу годину (опција **price list**).

Books E-shop као што му име каже води ка **online** куповини књига, подељених у три области **DICTIONARIES AND TEXTBOOKS, SCIENCE AND THE HUMANITIES, DICTIONARIES AND BOOKS 1994-1999**. Наравно куповина је могућа само уз кредитну картицу.

Author support је пречица ка **html** или **pdf** верзијама упутстава за ауторе за поједине часописе. Како сваки часопис има своје посебне захтеве када су у питању форма и техничка опремљеност рукописа који се подносе за штампање, и упутства су различита. На страници се налази и обавештење о додељивању награда које ова компанија додељује сваке године (55 награда са фондом од 100.000\$).

На крају се мора напоменути да овај сајт не поседује никакву могућност претраживања, али да је то могуће урадити на сајту **Kluwer-a**, на коме се налазе **online** верзије часописа.